

Midtvejsevaluering af FamilieRINGEN

Midtvejsnotat, Oxford Research, maj 2020

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
1.1 Evalueringens formål og datagrundlag	1
1.2 Datagrundlag	3
2. Målgruppen for indsatsen	4
2.1 Hvor mange familier indgår i indsatsen?	4
2.1.1 Enkelte sagsbehandlere henviser i højere grad til FamilieRINGEN end de øvrige	4
2.1.2 Familierne hjælper med at rekruttere nye familier	5
2.1.3 Familierne har i gennemsnit deltaget 10,4 gange	5
2.2 Hvad karakteriserer familierne?	7
3. Aktiviteter og ydelser i indsatsen	8
4. Vurdering af principperne for samarbejdet	9
4.1 Princip 1: Vi er brobyggere	9
4.2 Princip 2: Vi følger og overleverer relationer	10
4.3 Princip 3: Vi spørger, hvis vi er i tvivl og bruger hinanden	11
4.4 Opsamling	13
5. Vurdering af familiernes udbytte	14
5.1 FamilieRINGEN hjælper familierne til at skabe et større netværk	14
5.2 FamilieRINGEN bidrager til at familiernes og børnenes hverdag bliver lettere	15
5.3 Virksomme mekanismer i partnerskabet	18
6. Foreløbig vurdering af partnerskabsmodellens bæredygtighed og anbefalinger	21

1. Indledning

FamilieRINGEN er et partnerskabsprojekt mellem Lolland Kommune og Dansk Folkehjælp samfinansieret af VELUX FONDEN og Ole Kirk's Fond. Partnerskabet har til formål at tilbyde udsatte familier en komplementær indsats i form af forskellige ydelser og forskellige tilgange til de deltagende familier fra hhv. kommunen og Dansk Folkehjælp.

Målgruppen er udsatte familier med minimum en verserende børnesag og en forsørger uden for arbejdsmarkedet. Der vil oftest være tale om familier, som kommunen har haft kendskab til gennem mange år.

Formålet med at gå sammen i et partnerskab mellem kommunen og Dansk Folkehjælp som civilsamfundsaktør beror på, at gentagende evalueringer af civilsamfundsinitiativer viser, at civilsamfundet kan noget andet end kommunen. Alene fraværet af myndighedsrollen giver en anden adgang til borgeren, ligesom det frivillige aspekt tilfører en anerkendelse i sig selv, hvor mange borgere udtrykker stor taknemlighed over, at andre vil bruge deres tid på dem uden at få penge for det¹.

Der er således en tro på, at de to parter i projektet hver især kan bidrage positivt til familiernes situation på hver sin måde. Evalueringen formål er at vurdere, hvorvidt partnerskabet skaber de forventede synergier i en komplementær indsats til gavn for borgerne. Evalueringen gennemføres af Oxford Research i perioden 2019-2022. Dette notat er midtvejsevalueringen, som præsenterer de foreløbige erfaringer og vurderinger midtvejs i projektperioden.

1.1 Evalueringens formål og datagrundlag

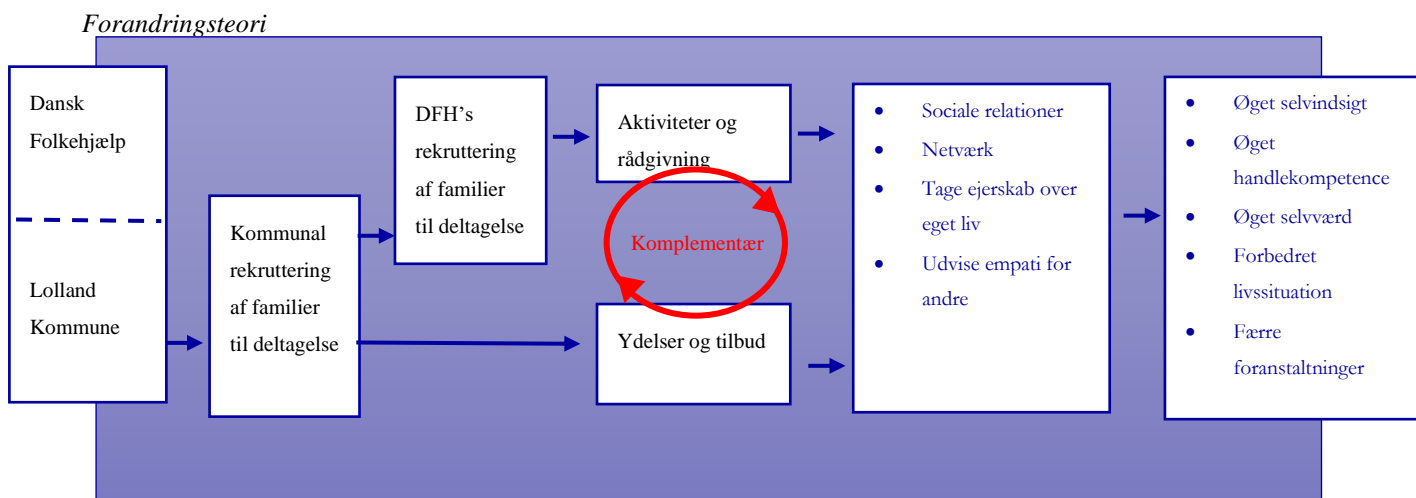
Evalueringen af FamilieRINGEN er en følgeevaluering, hvor vi gennem hele projektperioden indhenter data og vurderer samarbejdet. Evalueringen af FamilieRINGEN skal besvare følgende evalueringsspørgsmål:

- Hvilke principper er der for samarbejdet i partnerskabsmodellen og efterleves disse?
- Giver partnerskabet øget udbyttet for familierne?
- Hvilke mekanismer i partnerskabsmodellen påvirker udbyttet for familierne positivt? (hvad, hvor, hvorfor og for hvem?)
- Er partnerskabsmodellen en bæredygtig metode i indsatsen overfor sårbare familier?

For at sikre en fælles forståelse mellem kommune, Dansk Folkehjælp og evaluator startede evalueringen med en workshop faciliteret af evaluator og med repræsentanter fra Lolland Kommune og Dansk Folkehjælp. Formålet var at afstemme forventningen til, hvad partnerskabet indeholder og hvilke forventninger, der var til udbyttet af partnerskabet.

Arbejdet på workshoppen udmøntede sig i forandringsteori, der tydeliggør partnerskabets trin.

¹ Se fx Tværgående erfaringsopsamling og evaluering af opfølgende julehjælp, Velux Fonden (2015 - 2018)

Med opstillingen af forandringsteorien blev det tydeligt, at det komplementære i de konkrete indsatser fra hhv. kommunen og Dansk Folkehjælp er det essentielle. Det er her partnerskabet adskiller sig i forhold til et mere sædvanligt samarbejde mellem kommune og civilsamfund, der koncentreret omkring rekruttering – altså at kommunen oplyser om muligheden for fritidsaktiviteter i en given frivillig organisation, og at den frivillige organisation tager imod og bruger kommunen som rekrutteringskanal. Hvis partnerskabet skal være mere end dette, er det komplementære i de to parter indsatser det centrale.

Det blev ligeledes tydeligt, at der ikke kan opstilles en ”formel” for det komplementære i indsatserne, fordi familierne har høj kompleksitet i behov, og der samtidig er store forskelle i kombinationen af behov hos de enkelte familier.

For at skabe en vurderingsramme for, om partnerskabet fungerer som ønsket, blev der på workshoppen opstillet tre overordnede principper, som partnerskabet kan arbejde ud fra. Evalueringen vil vurdere, hvorvidt principperne er klare, meningsfulde og handlingsanvisende, om principperne følges, og i så fald om det at følge principperne fører til de ønskede resultater. Den principfokuserede evaluering bidrager dermed til at besvare evalueringsspørgsmålet om, hvorvidt partnerskabsmodellen er bæredygtig og fører til øget udbytte for familierne.

De udviklede principper fremgår af nedenfor:

Principper for partnerskabet

1. Vi er brobyggere:
 - a. Vi formidler forståelse for hinandens
 - b. Vi respekterer forskellige perspektiver
 - c. Vi tror på hinandens gode intentioner
2. Vi følger og overleverer relationer
3. Vi spørger, hvis vi er i tvivl og bruger hinanden

For hvert princip blev der desuden udviklet en række indikatorer for efterlevelse af princippet. Disse indikatorer vil blive præsenteret i sammenhæng med vurderingen af princippetets gennemslagskraft i partnerskabet i kapitel 3. Evalueringen er dermed en virkningsevaluering med en forandringsteori, der efterprøves empirisk, og samtidig lånes der fra den principfokuserede evalueringsmetode til at udfolde forandringsteoriens simplificering i forhold til samarbejdet indhold.

1.2 Datagrundlag

Midtvejsevalueringen bygger på følgende datagrundlag:

- Kvantitativt data fra 81 familier.:
 - Løbende aktivitetsmonitorering fra perioden juli 2018 til marts 2020
 - Data fra egen-evaluering om oplevet udbytte for 39 deltagere fra 27 familier.
- 12 Kvalitative interviews med hhv. Dansk Folkehjælp og kommunale sagsbehandlere med følgende fordeling:
 - 6 kommunale sagsbehandlere (4 fra HOS, 1 fra B&U og 1 fra FamilieSuppleringsen)
 - 6 fra Dansk Folkehjælp (3 ansatte og 3 frivillige)

2. Målgruppen for indsatsen

Oprindeligt blev partnerskabsmodellen udarbejdet som et samarbejde mellem Dansk Folkehjælp og Helhedsorienteret socialindsats i Lolland Kommune (HOS). Samarbejdsfladen er siden udvidet til alle sagsbehandlere med familier, hvori der er en børnesag fra både Børne- og ungeindsatsen (B&U) og indsatsen FamilieSuppleringsen (Fam.Sup.).

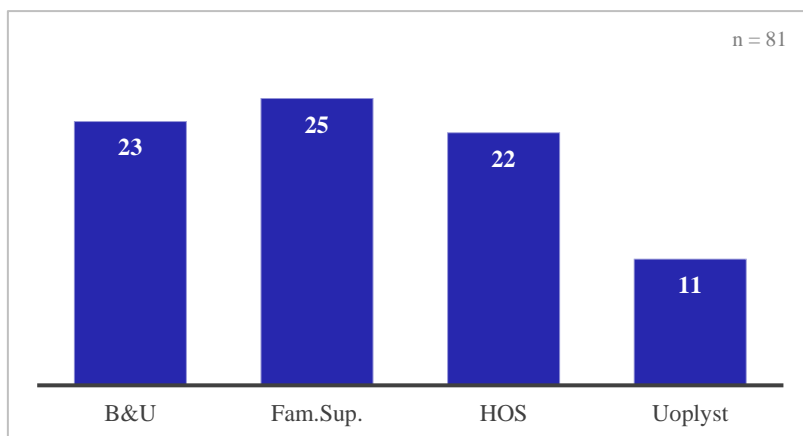
Analysen bygger på monitoreringsdata vedrørende familierne fra FamilieRINGEN.

2.1 Hvor mange familier indgår i indsatsen?

I FamilieRINGEN indgår på nuværende tidspunkt 81 familier. Over hele projektperioden har Dansk Folkehjælp og Lolland Kommune en forventning om, at ca. 150 familier vil deltage og få gavn af projektet.

Familierne har forskellige tilhørsforhold i socialforvaltningen i kommunen afhængig af, hvilke typer verserende sager, de har. Fordelingen af de forskellige familiers tilknytning til socialforvaltningen kan ses i Figur 1. Familierne kan blive rekrutteret til FamilieRINGEN på forskellig vis. Det er muligt at blive henvist direkte til FamilieRINGEN eller gennem en aktivitet. 29 familier svarende til 36 pct. af samtlige familier er rekrutteret via direkte henvisning fra sagsbehandler.

Figur 1: Familiernes primære tilknytning til socialforvaltningen

2.1.1 Enkelte sagsbehandlere henviser i højere grad til FamilieRINGEN end de øvrige

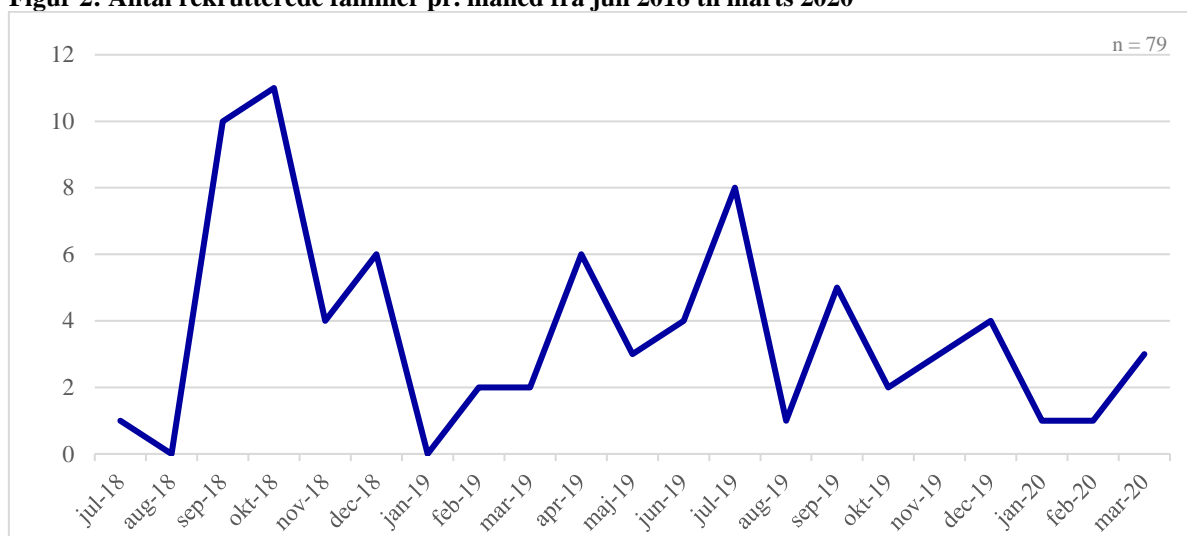
I B&U er der fem sagsbehandlere, der henviser direkte til FamilieRINGEN. Af disse fem sagsbehandlere står én person for 50 pct. af henvisningerne. I Familiesuppleringsen henviser fire sagsbehandlere direkte til FamilieRINGEN, og her står én sagsbehandler ligeledes for 50 pct. af alle henvisninger, og i HOS står én ud af de fem sagsbehandlere, som henviser direkte til FamilieRINGEN, for 40 pct. af alle henvisninger.

Som det ses, er det få sagsbehandlere, der står for at henvise de fleste, hvilket tyder på, at der er forskel på, hvor engagerede sagsbehandlerne er i projektet.

2.1.2 Familierne hjælper med at rekruttere nye familier

Rekruttering af familier til projektet startede i juli 2018. I Figur 2 ses en oversigt over, hvor mange familier, der er blevet rekrutteret de respektive måneder.

Figur 2: Antal rekrutterede familier pr. måned fra juli 2018 til marts 2020²

Som det ses, blev der rekrutteret flest familier i starten og siden er det gået lidt op og ned. Dette er fx også grunden til, at man udvidede samarbejdet til flere aktiviteter under Socialforvaltningen, nemlig Børne-Ungeindsatsen og Familiesuppleringen.

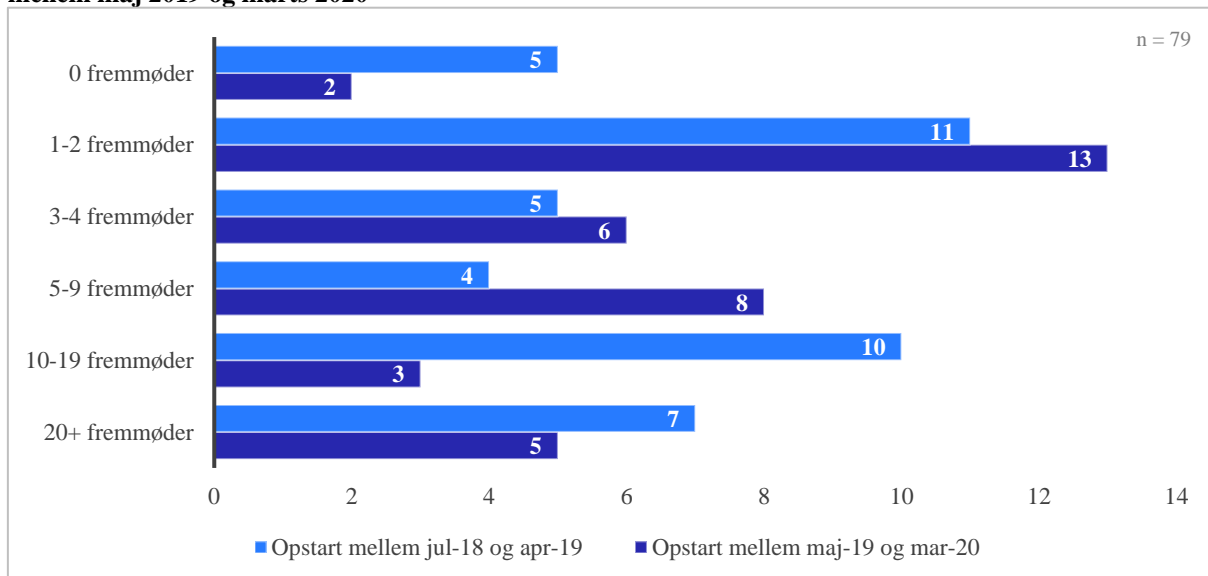
Udover at familierne bliver henvist til FamilieRINGEN af kommunen, oplever de frivillige, der arbejder i FamilieRINGEN også, at nogle familier, der allerede er tilknyttet projektet, tager nye familier med, som også bliver en del af indsatsen.

2.1.3 Familierne har i gennemsnit deltaget 10,4 gange

Det gennemsnitlige antal fremmøder for alle 81 familier er 10,4 i 2019 og 2020. Fordelingen af antal gange i forhold til, hvornår den enkelte familie er startet op, ses i Figur 3 nedenfor.

² Rekrutteringstidspunkt for to familier er uoplyst

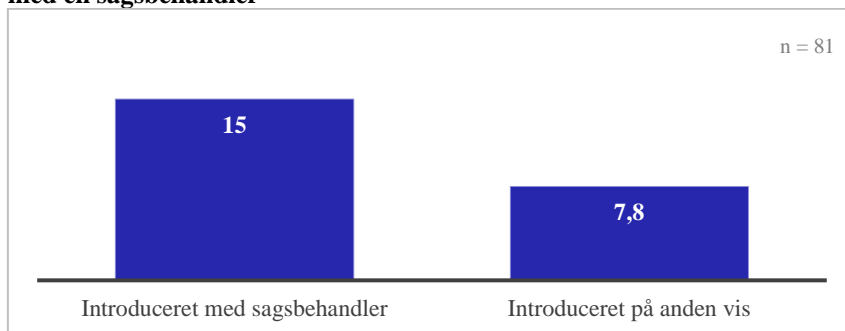
Figur 3: Inddeling af antal gange for familier, der er opstartet hhv. mellem juli 2018 og april 2019 og mellem maj 2019 og marts 2020³

Figuren viser, at dem, der har deltaget flest gange har også været med i længst tid.

I Figur 4 ses en oversigt over gennemsnitlige antal fremmøder for de familier, der er blevet introduceret til FamilieRINGEN med en sagsbehandler ift. de familier, der er blevet introduceret på anden vis, f.eks. ved at deltage i en aktivitet, en ferieweekend, blive henvist af en anden familie eller ved hjemmebesøg af en fra FamilieRINGEN.

Figur 4: Gennemsnitlige antal fremmøder for familier, som er eller ikke er introduceret til FamilieRINGEN med en sagsbehandler

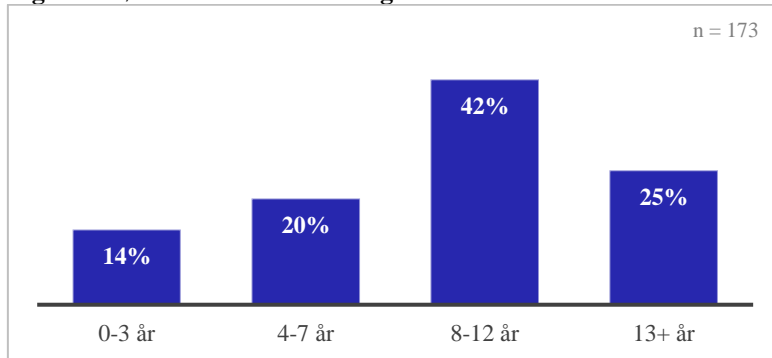
I alt har 29 familier haft en sagsbehandler med ved deres første besøg i FamilieRINGEN, og det ses tydeligt ud fra Figur 4, at det har en effekt på familiernes fremmøde. De familier, der er blevet introduceret til FamilieRINGEN med deres sagsbehandler har næsten dobbelt så mange gennemsnitlige fremmøder sammenlignet med de øvrige 52 familier.

³ Rekrutteringstidspunkt for to familier er uoplyst

2.2 Hvad karakteriserer familierne?

64 pct. af de deltagende familier består af eneforsørgere, mens de øvrige 36 pct. er familier med to forsørgere. 70 pct. af familierne har 1-2 børn, mens 30 pct. har 3 eller flere børn. Børnenes aldersfordeling kan ses i Figur 5.

Figur 5: Børnenes aldersfordeling⁴

Som udgangspunkt er minimum en forælder uden for arbejdsmarkedet, mens begge forældre er på en form for offentlig forsørgelse i 23 pct. af familierne. Både blandt eneforsørgere og familier med to forældre er cirka halvdelen på kontanthjælp, mens de resterende er på hhv. social- og sundhedshjælper/sygedagpenge og førtidspension.

⁴ Alderen på to børn er uoplyst

3. Aktiviteter og ydelser i indsatsen

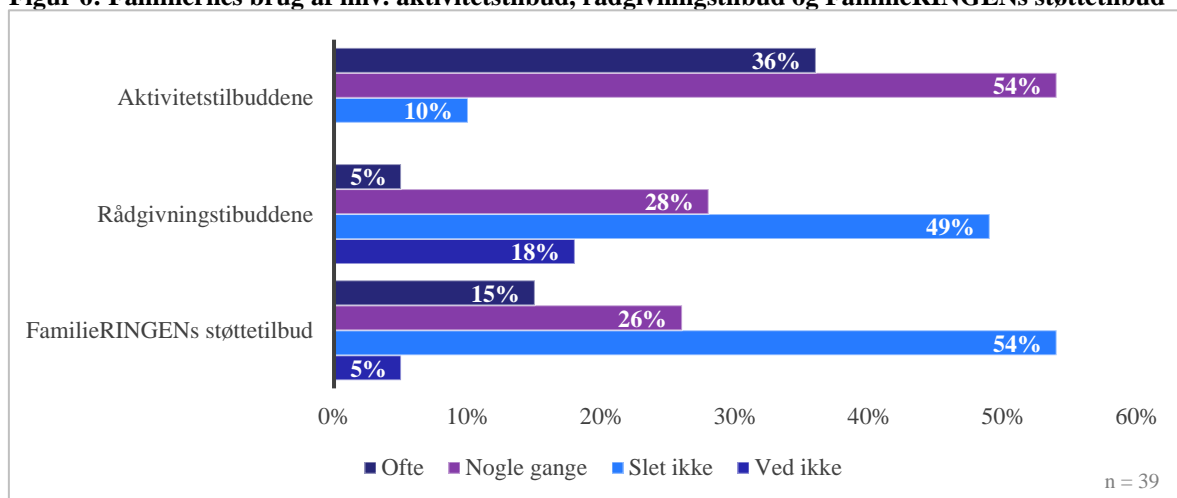
FamilieRINGEN er en netværksskabende og kompetencegivende indsats til familier, der allerede er en del af en kommunal indsats. Indsatsen består af tilbud i form af aktiviteter, rådgivning og støttetilbud.

Aktivitetstilbuddene indebærer fx netværksskabende aktiviteter som café dage, fælles aktiviteter og udflugter, og fritidsaktiviteter som sportsaktiviteter, krea-værksted og friluftsliv.

Rådgivningstilbuddene er fx rådgivning og vejledning om økonomi og sundhed, mens støttetilbuddene indebærer bl.a. uddannelses- og virksomhedsaktiviteter som dagskole, lektiecafe, støtte til virksomhedsbesøg og praktik.

90 pct. af familierne bruger aktivitetstilbuddene ofte eller nogle gange, mens hhv. 33 pct. og 41 pct. bruger rådgivningstilbuddene og FamilieRINGENS støttetilbud. 54 pct. angiver, at de slet ikke benytter sig af FamilieRINGENS støttetilbud (Figur 6).

Figur 6: Familiernes brug af hhv. aktivitetstilbud, rådgivningstilbud og FamilieRINGENS støttetilbud

Størstedelen af familierne bruger således de forskellige aktivitetstilbud, mens hhv. rådgivning og støttetilbud bruges i mindre omfang.

4. Vurdering af principperne for samarbejdet

Kapital tre vil vurdere princippernes gennemslagskraft i partnerskabet på nuværende tidspunkt. Det vil sige, hvorvidt principperne er klare, meningsfulde og handlingsanvisende og om principperne følges blandt de forskellige aktører i partnerskabet. På den indledende fælles workshop arbejdede aktørerne med indikatorer i forhold til de udviklede principper. Disse indikatorer præsenteres under hvert delafsnit.

Analysen bygger på data fra interview med sagsbehandlere samt professionelle og frivillige i Dansk Folkehjælp.

4.1 Princip 1: Vi er brobyggere

Det første princip handler om at bygge bro mellem de to partnere, det vil sige motivere og understøtte familierne til at få skabt kontakt, holde fast og bruge den anden part. I forhold til dette princip vil vi kigge efter følgende indikatorer:

Princip 1: Vi er brobyggere

Motivering og understøttelse af familierne til at få skabt kontakt, holde fast og bruge den anden part:

- Bringe FamilieRINGEN på banen, når familieplanen/helhedsorienteret plan lægges
- Taler positivt om hinanden overfor familierne
- Formidler klar rolle- og ansvarsfordeling for opgaver mellem de to parter til familierne
- Fælles opfølgning for familierne formelt og uformelt

Princippet stemmer godt overens med projektbeskrivelsen, hvor der er lagt op til et partnerskab, som er mere end blot rekruttering fra kommunens side.

Langt de fleste sagsbehandlere udtrykker, at det giver mening at understøtte FamilieRINGENs arbejde i form af at rekruttere familier til FamilieRINGEN. Der er enkelte, som udtrykker, at FamilieRINGEN omvendt ikke kan understøtte deres arbejde, da de allerede kender familierne godt. Formålet er heller ikke, at FamilieRINGEN skal understøtte deres arbejde med viden omkring familierne, men understøtte familiernes udvikling gennem andre typer af aktiviteter end kommunen kan tilbyde.

Sagsbehandlerne har en oplevelse af, at de motiverer familierne til at komme i FamilieRINGEN og dermed følger princippet, mens Dansk Folkehjælp oplever, at dette ikke i høj nok grad er tilfældet. Denne diskrepans mellem opfattelser er allerede italesat internt i partnerskabet, som det fremgår af følgende citat:

Jeg ved, at de ikke synes, det går hurtigt nok, men vi gør det i et tempo, så det også bliver en naturlig del af familiernes situation, så de kan se værdien af det. (sagsbehandler)

Vi vurderer, at det vigtigste er, at der sker en kontinuerlig og overvejet rekruttering og ikke hvor hurtigt det går. Det vil være fremmede for partnerskabet, hvis denne problematik blev drøftet mellem parterne

uden for meget fokus på måltallene. Samtidig kan det være, at det vil være relevant at revurdere måltallene.

Som brobygger er det afgørende at omtale ens partner positivt samt at være klar omkring rolle- og ansvarsfordeling mellem parterne, hvilket fx betyder, at de frivillige ikke bliver bisiddere for familierne. Overordnet set gør dette sig gældende, som det beskrives i følgende citat:

Når familierne kommer og er utilfredse med et eller andet kommunen har gjort og vil dem det skidt, der synes jeg altid, at vi forsøger at tale kommunen op eller nuancere blikket uden at underkende familiernes oplevelse. (Ansæt)

Der er eksempler på, at frivillige ikke har kunne bevare neutraliteten. Oplevelsen blandt flere sagsbehandlere er, at der er blevet taget hånd om det fra FamilieRINGENs side, og der er eksempler på, at frivillige er blevet bedt om at stoppe grundet dette.

Fælles formel og uformel opfølgning for familierne gør sig gældende i samarbejdet mellem nogle sagsbehandlere og FamilieRINGEN, og ikke andre. Dette hænger også sammen med det tredje princip omkring deling af viden og erfaring omkring den enkelte familie.

Overordnet vurderes princippet således som værende meningsfuldt, handlingsanvisende samt følges af de fleste.

4.2 Princip 2: Vi følger og overleverer relationer

Det andet princip handler om at følge og overlevere relationen, det vil sige fysisk overlevering af familier og løbende tilstedeværelse af kommunens medarbejdere i FamilieRINGEN. I forhold til dette princip vil vi kigge efter følgende indikatorer:

Princip 2: Vi følger og overleverer relationer

- Fysisk overlevering af familier og løbende tilstedeværelse af kommunens medarbejdere i FamilieRINGEN

Princippet om at følge og overlevere familierne fysisk opleves som konkret og handlingsafvisende. Derudover giver det mening for størstedelen af interviewpersonerne, og flere ser det som betydningsfuldt i forhold til, at familien overhovedet starter i FamilieRINGEN samt den efterfølgende fastholdelse af familierne. Som tidligere nævnt viser data også, at de familier, hvor en sagsbehandler har været med til første møde næsten har et dobbelt så stort fremmøde som de familier, hvor det ikke er tilfældet. Princippet efterleves også i høj grad. Den løbende tilstedeværelse efterleves imidlertid kun af enkelte sagsbehandlere. I de tilfælde oplever både dem selv og de frivillige at det giver mening:

De sagsbehandlere som kommer, er dem, som selv tager nye familier med. De kommer jo også i huset og får snakket, og det hjælper familierne med at komme over dørtærsklen, men det er jo en stor overvindelse for mange. Det har betydning, at sagsbehandleren tager med hened og også kommer i huset på andre tidspunkter, så det ikke er helt fremmed, når familierne kommer tilbage igen selv. (Frivillig)

4.3 Princip 3: Vi spørger, hvis vi er i tvivl og bruger hinanden

Det tredje princip handler om at dele viden, det vil sige, at man i partnerskabet spørger, hvis man er i tvivl og bruger hinanden til sparring i forhold til arbejdet med den enkelte familie. Det betyder også, at man ser hinanden som ligeværdige parter i samarbejdet. I forhold til dette princip vil vi kigge efter følgende indikatorer:

Princip 3: Vi spørger, hvis vi er i tvivl og bruger hinanden

- Søge viden og erfaring om familien hos hinanden løbende, fx sparring om, hvorvidt FamilieRINGEN er det rette tilbud til familien, eller når borgeren går ind i ny aktivitet, fx bliver frivillig
- Turde at vise egen tvivl og have tillid til den anden parts beslutninger
- Mødestruktur og øvrige formelle strukturer der understøtter sparring
- Ligeværdighed
- Uformelle relationer
- Udvikling/justering af DFH-aktiviteter i forhold til behov

I forhold til videndeling kan der skelnes imellem ekstern og intern information og tavshedspligt. Som udgangspunkt er det udelukkende de ansatte i FamilieRINGEN som har kontakt til sagsbehandlere, det vil sige den eksterne information, mens den interne information omhandler de frivilliges viden om de forskellige familier. Her er der i FamilieRINGEN fokus på, at de frivillige ikke snakker om familier, når der er andre familier til stede – og at alle frivillige ikke nødvendigvis behøver at vide alt om alle familier.

Overordnet giver princippet om deling af information omkring familierne mening for langt de fleste i partnerskabet - både blandt sagsbehandlere, ansatte og frivillige i FamilieRINGEN. Graden af deling af viden vedrørende den enkelte familie opleves dog forskelligt blandt de interviewede. Lidt over halvdelen af sagsbehandlere udtrykker, viden ikke rigtig deles, mens de resterende sagsbehandlere netop oplever, at viden deles, og at partnerne imellem spørger omkring konkrete problemstillinger ved en familie, når relevant. Oplevelsen blandt de ansatte fra Dansk Folkehjælp er ligeledes lidt blandet, dog opleves videndelingen som øget i projektperioden.

Der er konkrete eksempler på velfungerende vidensdeling, som også skaber konkret værdi for familierne.

En sagsbehandler havde et søskendepar, hvor der var udfordringer i skolen. Forældrene og dem selv forstod ikke skolens vurdering af dem, og sagsbehandleren havde svært ved at komme igennem til familien omkring det. Her kunne FamilieRINGEN give et andet perspektiv på børnenes adfærd, som sagsbehandleren kunne bruge i samtalerne med børnene, og som ledte til et skoleskift, hvor de blev opfattet helt anderledes og mere i overensstemmelse med deres egen opfattelse af sig selv.

Omvendt er der også enkelte eksempler på, at manglen på videndeling omkring familierne har betydet, at kommune og frivillige i FamilieRINGEN ikke arbejder i samme retning for familien, hvilket er u hensigtsmæssigt for familien. Fx en ung pige med udfordringer i skolen, hvor en frivillig kommer til at tale pigen hen imod hjemmeundervisning, imens kommunen arbejder intenst på, at pigen skal have et mere stabilt fremmøde i skolen. Der blev dog hurtigt handlet på baggrund af dette.

Blandt enkelte sagsbehandlere er der derfor efterspørgsel efter flere møder, som understøtter sparring. I ovenstående eksempel kunne FamilieRINGEN fx have spurgt, hvad planen for pigen var.

Uformelle relationer og ligestilling kan ligeledes ses som en indikator for princippet om at bruge hinanden. Der er imidlertid hæmmende elementer på spil i forhold til dette. Vi vurderer, at det drejer sig om fokus på tavshedspligt hos Dansk Folkehjælp og fokus på myndigheden hos kommunen.

Flere særligt de frivillige er optagede af deres interne tavshedspligt, og at det er afgørende for relationen mellem dem og familierne, at de ikke ”ved noget om dem” ikke kommer videre til fx kommunen via en ansat i FamilieRINGEN. Dette opleves som en udfordring af nogle sagsbehandlere, mens andre har den opfattelse, at familierne jo også skal have et frirum i FamilieRINGEN. En sagsbehandler forstår, at man fx mødes fælles med familien, hvilket også er tilfældet for andre sagsbehandlere, hvilket vidner om, at princippet ikke er helt inde under huden på vedkommende:

Jeg kunne godt tænke mig at få den viden om familien, men det kunne også ske ved at, vi mødtes med familierne, og så ville der ikke være noget mærkeligt i det. Måske sker det ikke, fordi vi sidder i hver sin lejr... måske vil vi have noget forskelligt ud af det. Det er ikke det nemmeste. (sagsbehandler)

Omvendt har en stor del af sagsbehandlere meget fokus på deres myndighedsrolle, og hvad der kan eller ikke kan indgå i FamilieRINGENS arbejde med familierne. Som to af sagsbehandlerne udtrykker det:

Altså vi tænker meget myndighed, og på, hvad det er for et produkt, vi kan få af FamilieRINGEN og det er ikke sådan de nødvendigvis tænker. Det der med at have et tilbud, som er et frivilligt tilbud som er et supplement, det har vi som myndighed skullet øve os i at acceptere og se værdien i det. Det er ikke alle myndighedspersoner, der har kunne se det. (sagsbehandler)

Når vi kommer ind, så ser vi meget os selv som myndighed og FamilieRINGEN er noget frivilligt. Måske skal vi lægge myndighedskasketten lidt væk og lade være med at gøre det sværere end det er. Men vi ser os meget som myndighed, selvom det jo er under halvdelen af vores tid. (sagsbehandler)

Disse hæmmende problematikker kunne delvis løses ved fx fælles møder med familien, som tidligere nævnt eller blot at familien spørges, om den viden må deles med kommunen for at fremme deres sag i kommunen.

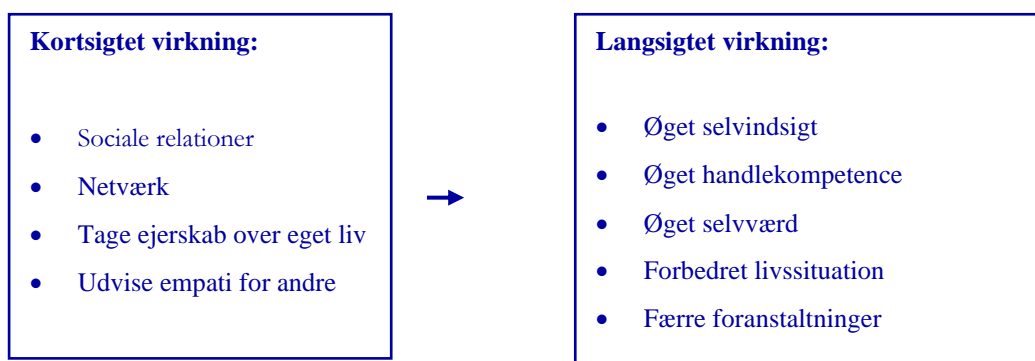
Overordnet vurderes det, at princippet giver mening for langt de fleste i partnerskabet. Det er dog ikke alle som følger det i lige høj grad. Det kan tyde på, at princippet ikke opleves som handlingsanvisende af alle. Desuden er stort fokus på tavshedspligt og myndighedsfokus pt hæmmende i forhold til at følge princippet.

4.4 Opsamling

Overordnet opfattes alle tre principper som meningsfulde for langt størstedelen af aktørerne i partnerskabet. De vurderes også som nogenlunde klare og handlingsanvisende. Data viser imidlertid, at det ikke er alle sagsbehandlere, som på nuværende tidspunkt følger samtlige principper. Det handler i høj grad om den løbende tilstedeværelse i FamilieRINGEN samt videndeling og sparring vedrørende den enkelte familie. Samtidig viser monitoreringsdata, at det primært er enkelte sagshandlere, som står for henvisninger til FamilieRINGEN. Hæmmende faktorer i forhold til denne videndeling er et stort fokus på hhv. tavshedspligt og myndighed hos aktørerne.

5. Vurdering af familiernes udbytte

Kapitel 3 beskrev den foreløbige vurdering af princippernes gennemslagskraft i partnerskabet. Følgende kapitel ser på, hvorvidt familierne får et udbytte af FamilieRINGEN som beskrevet i forandringsteorien (se nedenfor), samt hvorvidt og hvordan principperne er medvirkende til dette:

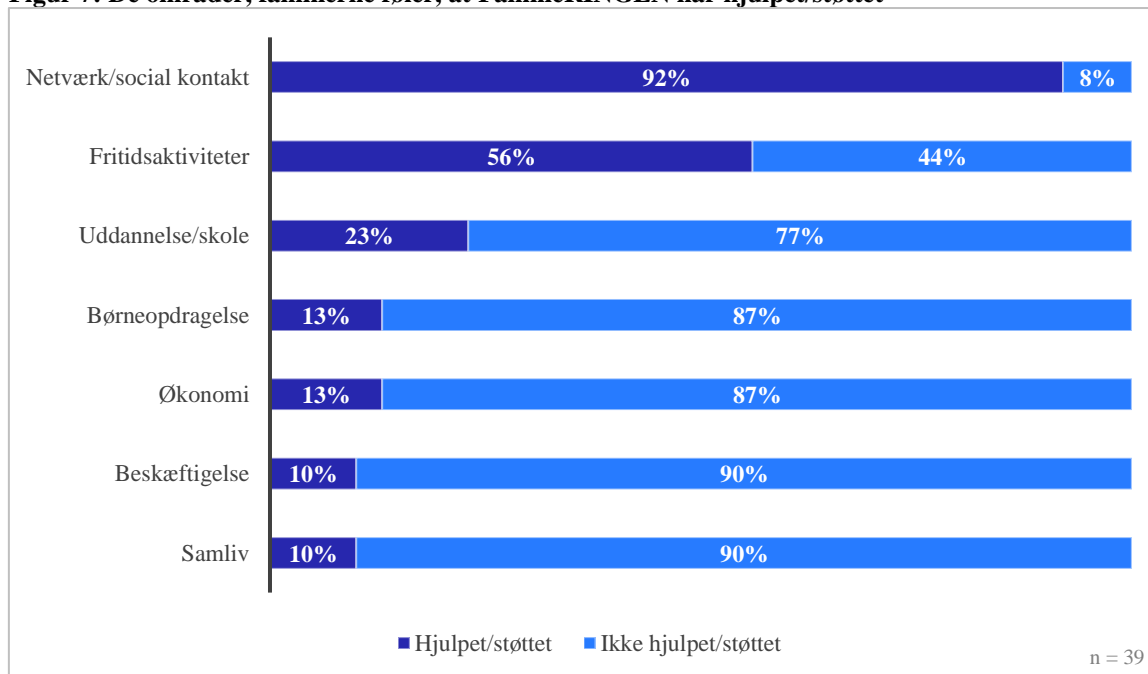

Analysen bygger på data fra spørgeskema til familierne om oplevet udbytte (39 familier) samt sagsbehandlernes samt frivillige og ansattes vurdering af familiernes udbytte.

5.1 FamilieRINGEN hjælper familierne til at skabe et større netværk

Via de forskellige aktiviteter i FamilieRINGEN hjælper og støtter de familierne i forhold til forskellige elementer i familiernes hverdag. Adspurgt udtrykker familierne i spørgeskemaet, at det primært er netværk og social kontakt til andre, som FamilieRINGEN har været en hjælp eller støtte til, da 92 pct. af familierne angiver dette. Dette bekræfter to af de forventede kortsigtede virkninger i den opstillede forandringsteori. FamilieRINGEN har ligeledes været en hjælp ift. fritidsaktiviteter for 56 pct. af familierne, mens 23 pct. føler, at de har fået støtte og hjælp til uddannelse/skole. (Figur 7).

Figur 7: De områder, familierne føler, at FamilieRINGEN har hjulpet/støttet

At FamilieRINGEN i høj grad hjælper i forhold til den sociale kontakt kommer også til udtryk i kommentarerne i spørgeskemaundersøgelsen. Om FamilieRINGEN siger en mor til to børn fx:

”Jeg har ikke brugt FamilieRINGEN til personlige udfordringer eller i forhold til børnene, da jeg få hjælp igennem kommunen og socialpsykiatrien til de ting. Vi bruger FamilieRINGEN for at prøve at være social og møde andre mennesker.”

En anden mor også til to børn kommenterer påpeger også det med at møde nye mennesker:

”FamilieRINGEN er et utroligt godt tilbud til børn og voksne, børnene glæder sig til at komme af sted. De møder nye venner, og personalet er utrolig søde og altid hjælpsomme. Kan kun anbefales.”

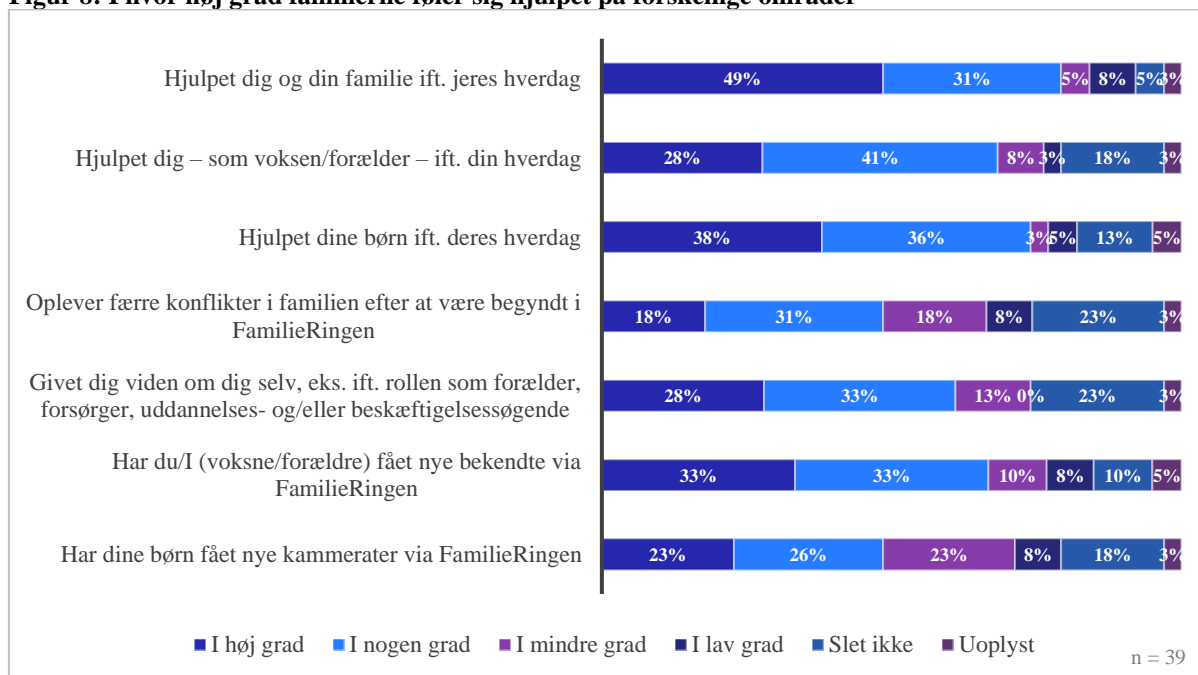
Der er en enkelt forskel mellem enlige forsørgere og samlevendes følelse af, hvad FamilieRINGEN har hjulpet dem med. De enlige forsørgere føler i signifikant højere grad end samlevende, at FamilieRINGEN har hjulpet dem med økonomi.

5.2 FamilieRINGEN bidrager til at familiernes og børnenes hverdag bliver lettere

Ifølge forandringsteorien for partnerskabet er formålet at forbedre udsatte børn og forældres livssituation med færre foranstaltninger i form af at øge deres selvindsigt, selvværd og handlekompetence. De forventede trin på vejen til dette handler om at få styrket deres sociale relationer og netværk samt at være i stand til at tage ejerskab for eget liv og udvise empati for andre.

Familierne har i spørgeskemaet også angivet, i hvor høj grad FamilieRINGEN har været en hjælp i hverdagen f.eks. ift. deres hverdag generelt, konflikter og netværk for både børn og voksne, hvilket er illustreret i Figur 8.

Figur 8: I hvor høj grad familierne føler sig hjulpet på forskellige områder

De frivillige oplever ligeledes, at mange familier er blevet hjulpet og har fået flere og nye redskaber at arbejde med til at håndtere deres hverdag efter at have snakket med en familiecoach, som lejlighedsvis kommer forbi FamilieRINGENs hus. Der er også sagsbehandlere, der har haft at gøre med familier med psykiske problemer, som oplever, at familierne pludselig begynder at kunne blive sluset ud af den kommunale indsats via FamilieRINGEN. En enlig mor til to børn udtaler fx:

” Jul og Nytår har holdt hårdt på mine kræfter i kroppen, og det koster også på humøret, Men der har det hjulpet mig at tænke tilbage på en del af de samtaler, jeg har haft i FamilieRINGEN om at føle mig nok.” (Enlig mor til to)

Mens en anden enlig mor siger:

” Jeg har ikke været en del af FamilieRINGEN ret længe, men den tid, jeg er kommet her, har absolut givet god mening. Selvom det ikke har givet mig nogle personlige relationer, så har det været et sted man kunne gå hen og snakke lidt med andre og få nogle oplevelser, som vi ellers ikke ville få, hvis vi skulle bekoste det selv. Tak til Pia som i den grad har været med til at holde fast på vores besøg og hjulpet os det første stykke tid! FamilieRINGEN er en super god ide.” (Enlig mor)

Sagsbehandlerne oplever ligeledes, at projektet er aflastende for forældrene, og at familiernes positive oplevelser i FamilieRINGEN er med til at give mere overskud. Dette overskud gør, at de kan være mere

til stede i deres familiesituation og vise omsorg for deres børn, samt et overskud, der gør, at de kan begynde at deltage i en beskæftigelsesindsats. Vi vurderer, at dette er et eksempel på, hvordan indsatsens dele komplementerer hinanden. Jvf. Figur 7 oplever kun 10 pct. af familierne selv, at FamilieRINGEN hjælper med beskæftigelse, mens sagsbehandlerne oplever at familierne qua aktiviteter i FamilieRINGEN i højere grad kan være klar til arbejde med beskæftigelsesparameteret i regi af kommunen. Over halvdelen af familierne udtrykker dog også i Figur 8, at FamilieRINGEN i høj eller nogen grad har givet dem viden om dem selv, fx i forhold til rollen som uddannelses- og/eller beskæftigelsesøgende, forældre eller forsøger.

Jf. Figur 7 oplevede 92 pct. af familierne, at FamilieRINGEN havde hjulpet dem i forhold til den sociale kontakt samt skabelsen af netværk. Kigger vi på Figur 8 ser vi, at 13 familier vurderer, at de voksne i familien hhv. i høj grad og nogen grad har fået nye bekendtskaber via FamilieRINGEN, mens det er lidt færre, hvor dette gør sig gældende for børnene. Lidt over halvdelen af familierne oplever således et positivt udbytte i form af øget netværk. Netværk og social kontakt er også noget som sagsbehandlerne peger på. Flere sagsbehandlere oplever, at familierne og børnene altid fortæller med stor glæde, når de har været i FamilieRINGEN, at FamilieRINGEN er noget, de ser frem til, og at både børn og forældre hygger sig og er glade for at være der – også i ferierne. En sagsbehandler nævner et konkret eksempel på netværksskabelse, hvor to enlige mødre, som begge ellers er ret isolerede, har mødt hinanden igennem FamilieRINGEN, er blevet veninder og er begyndt at kunne hjælpe hinanden med deres børn. Udover at forældrene får et netværk, har sagsbehandlere også observeret, at de unge begynder at føle sig hjemmevante i FamilieRINGENs hus og skaber et sammenhold på tværs af aldre. De bruger hinanden og laver aktiviteter sammen. En ung udtrykker fx om FamilieRINGEN:

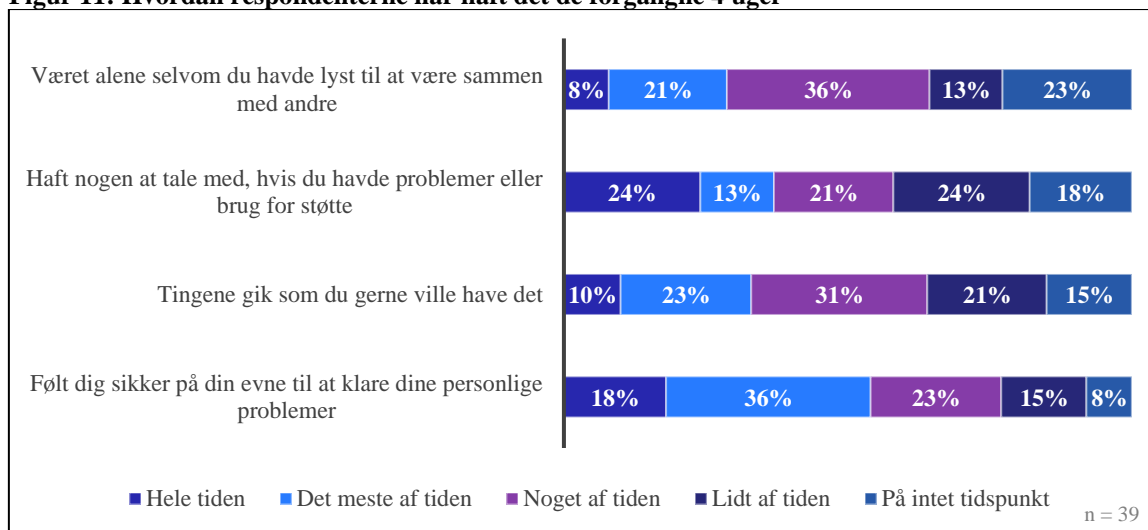
”FamilieRINGEN har hjulpet mig mange gange ved at hjælpe mig med mine lektier og ved også at have nogen at tale med, når jeg brug for det. Jeg håber, at der kommer nogle flere unge og frivillige, så jeg kan få mere hjælp til mine lektier.”(Ung)

En stor del af familierne oplever, at de FamilieRINGEN har hjulpet deres børn med hverdagen. Det kunne fx være i forhold til skolen jf. Figur 7, hvor 23 pct. af familierne indikerer, at FamilieRINGEN har hjulpet med skole og uddannelse. En sagsbehandler fortæller ligeledes, at nogle familier fortæller om, hvordan børnene har fået hjælp med lektier eller en fremlæggelse og har fået en god karakter. En anden sagsbehandler reflekterer desuden over, at de gode oplevelser, som FamilieRINGEN giver familierne kan være medvirkende til, at forældre og børn føler sig mere normale, og at børnene kan snakke med om deres oplevelser i skolen, hvilket giver dem mere identitet, når de har deres egen historie at fortælle.

Inspireret af Den nationale sundhedsprofil er familierne spurgt ind til fire som spørgsmål omhandlende deres sundhed i forhold til sociale relationer. De har således besvaret, hvordan de har haft det på fire specifikke områder de forgangne fire uger inden besvarelse. Sammenligner vi med tal fra den nationale sundhedsprofil er det tydeligt, at målgruppen for FamilieRINGEN ligger langt under den danske befolkning. 29 pct. udtrykker, at de hele tiden eller det mindste af tiden har været alene selvom de havde lyst til at være sammen med andre, hvilket kun gør sig gældende for 6,8 pct. af den danske befolkning. Omvendt har 42 pct. af målgruppen for FamilieRINGEN på intet tidspunkt eller lidt af tiden haft nogen at tale med, hvis de havde problemer eller brug for støtte. Tilsvarende gør sig udelukkende gældende for 4,8 pct. af den danske befolkning.

Kigger vi på tværs af de to målinger gennemført cirka to måneder senere er der ikke sket nogle signifikante ændringer ift., hvordan familierne rapporterer angående disse spørgsmål. Vi vurderer, at dette er forventeligt, da to måneder er relativt kort tid i et udviklingsforløb.

Figur 11: Hvordan respondenterne har haft det de forgangne 4 uger

5.3 Virksomme mekanismer i partnerskabet

Formålet med evalueringen er at undersøge, hvilke mekanismer i partnerskabet, der vurderes at øge udbyttet for familierne. Følgende afsnit kigger således på, hvilke mekanismer i samarbejdet, som påvirker udbyttet. Disse mekanismer bør i høj grad have en sammenhæng med de udviklede principper bag indsatsen.

I forhold til familiernes udbytte, det virksomme i partnerskabsmodellen og betydningen af partnerskabet for udbyttet er følgende relevant at afdække:

Vurdering af det komplementære

- Hvad samarbejdes der om?
- Opstår der nyt eller samles kendte tiltag?
- Hvad er det Dansk Folkehjælp giver familierne, som kommunen ikke kan? og visa-versa.
- Hvordan understøtter de komplementære indsatser hinanden i forhold til det fælles formål om at gøre familierne mere stabile, øger deres handlekompetencer?

Vurdering af betydning af indsatsen for opfattelsen af familien

- Ændrer familierne opfattelse af sig selv i retning af at kunne og skulle bidrage til ændring af eget liv?
- Ændrer kommunen syn på familierne med større opmærksomhed på familiens egne ressourcer?
- Ændrer Dansk Folkehjælp syn på familierne og bliver mere "servicerende" i deres aktiviteter?

De foreløbige erfaringer peger på tilstedeværelsen af følgende mekanismer i partnerskabet, som afgørende:

1. At tilbyde komplementære aktiviteter

Data peger på, at FamilieRINGEN komplementerer kommunens indsats i form af at kunne tilbyde gode oplevelser, herunder succesoplevelser, som giver familierne mere overskud til andre ting fx fokus på beskæftigelse. FamilieRINGEN har desuden mulighed for at udvide familiernes netværk, hvilket kommunen ikke er i stand til indenfor deres rammebetingelser. FamilieRINGEN er ligeledes en aktør, som er tilgængelig, når kommunen har lukket.

2. Tilstedeværelsen af sagsbehandlerne i FamilieRINGEN

Det vurderes som afgørende at sagsbehandlerne er fysisk til stede i FamilieRINGEN. Det har betydning, at de kan følge familierne til FamilieRINGEN, men også at de løbende er til stede samt holder møder med borgere dernede uden eller inden familien er tilknyttet FamilieRINGEN. Som en af sagsbehandlerne udtrykker det:

Det bliver jo på en eller anden måde en kommunesag, men når møderne bliver afholdt på den her måde, så bliver det meget mindre farligt for familierne. Og samarbejdet starter rigtigt godt og hurtigt op. Der var fx en familie der ikke mødte op på forvaltningen og ikke reagerede på mine henvendelser, men da jeg inviterede ned i FR, så mødte de op. (Sagsbehandler)

3. Klar rollefordeling mellem kommune og FamilieRINGEN

Det har betydning, at hhv. sagsbehandlere, ansatte i FamilieRINGEN og frivillige kender deres roller. Det er særligt vigtigt, at de frivillige holder sig neutrale og ikke fungerer som bisiddere til familierne hos kommunen, eller støtter familien i en potentiel konflikt med kommunen. Dette understreges også overfor de frivillige i FamilieRINGEN, der er dog enkelte som har oplevet, at dette ikke helt er lykkedes. Det er altså fortsat vigtigt at være opmærksom på.

4. Løbende tæt dialog og samarbejde mellem parterne

Det vurderes som betydningsfuldt når det lykkes at have en løbende og tæt dialog om en familie. Den uformelle relation, hvor man drøfter en familie, fx også på et fælles møde i FamilieRINGEN er afgørende for udbyttet.

5. Frivillig indsats giver et friere rum for familierne

Data viser, at familierne oplever FamilieRINGEN som et mere frit og trygt rum end kommunen qua det er en frivillig indsats. Fx nævner sagsbehandlere, at familierne har mere dialog med DFH-professionelle og frivillige i FamilieRINGEN, fordi de frivillige er der for at tage sig af børnene, ikke observere børnenes trivsel, forældrekompetencer eller andet.

Familierne agerer anderledes i FamilieRINGEN, og viser kompetencer, som sagsbehandlerne ikke ser andre steder. Det frie og trygge rum vurderes også som betydningsfuldt i forhold til FamilieRINGENS evne til at også at løfte de svageste familier i kommunen, som sagsbehandleren fra Familiesuppleringen udtrykker det:

I starten var det lidt bedre familier vi sendte derned, men de har løftet rigtig godt i forhold til meget svage familier. (Sagsbehandler)

For de sagsbehandlere, som følger særligt princip 3 om vidensdeling, ses en tendens til ændring i deres syn på familierne med større opmærksomhed på familiens egne ressourcer. Som sagt nævner flere, at de qua FamilieRINGEN får en anden oplevelse af familiernes kompetencer, så de kan også kan bruge i deres beslutninger omkring familien.

6. Foreløbig vurdering af partnerskabsmodellens bæredygtighed og anbefalinger

Evalueringsens overordnede formål er at undersøge, hvorvidt partnerskabsmodellen som metode er bæredygtig i indsatsen overfor sårbare familier. I forbindelse med midtvejsevalueringen har vi indhentet foreløbige erfaringer med partnerskabsmodellen. Midtvejsnotatet skal således give svar på, hvorvidt udviklingen af indsatsen, herunder særligt partnerskabet er på vej i den rigtige retning, og hvad der evt. skal justeres for at partnerskabsmodellen som metode er bæredygtig i indsatsen overfor sårbare familier.

Overordnet opfattes alle tre principper som meningsfulde for langt størstedelen af aktørerne i partnerskabet. De vurderes også som nogenlunde klare og handlingsanvisende. Data viser imidlertid, at det ikke er alle sagsbehandlere, som på nuværende tidspunkt følger samtlige principper. Det handler i høj grad om den løbende tilstedeværelse i FamilieRINGEN samt videndeling og sparring vedrørende den enkelte familie. Samtidig viser monitoreringsdata, at det primært er enkelte sagshandlere, som står for henvisninger til FamilieRINGEN. Hæmmende faktorer i forhold til denne videndeling er et stort fokus på hhv. tavshedspligt og myndighed hos aktørerne. Samlet betyder dette, at vi vurderer, at partnerskabet i flere tilfælde primært blot indeholder rekruttering af familier til FamilieRINGEN, og ikke reelt samarbejde om familierne, som tiltænkt med partnerskabet.

Vi vurderer, at familierne får et udbytte af FamilieRINGEN. Data peger især på, at FamilieRINGEN har betydning i forhold til at skabe netværk og social kontakt for familierne samt hjælpe familierne i hverdagen. Udbyttet gælder også de allersvageste familier henvist fra FamilieSuppleringsen.

Erfaringerne med partnerskabet er således ikke entydige, og det er derfor præmaturligt at vurdere, hvorvidt partnerskabsmodellen er bæredygtig. Vi kan identificere mekanismer i modellen, som har positiv betydning for familiernes udbytte, når de er til stede i samarbejdet. FamilieRINGEN kan komplementere kommunens indsats i form af et mere frit rum med fokus på gode oplevelser, skabelse af netværk og tilstedeværelse, når kommunen er lukket. Samtidig har kommunen via FamilieRINGEN mulighed for at få andre øjne på familierne, og dermed (hvis delt) øget viden om familierne, som kan anvendes konstruktivt i deres arbejde med dem.

Omvendt er der også opmærksomhedspunkter, som vi anbefaler bør drøftes og løses på sigt for at partnerskabsmodellen vil kunne vurderes som bæredygtig uden projektmidler fremadrettet. Det handler om:

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER:

Det vil grundlæggende være hensigtsmæssigt med en form for fælles ”erklæring” om, at der i den kommende tid sættes fornyet fokus på samspil mellem kommunen (myndighed) og FamilieRINGEN med det mål at styrke den helhedsorienteret tilgang. Det arbejde vil indebære fokus på følgende opmærksomhedspunkter:

- (Manglende) forventningsafstemning om samarbejdet
- Stort fokus på opfyldelsen af måltal hos Dansk Folkehjælp fremfor, hvad der reelt fungerer godt i samarbejdet
- (Manglende) deling af viden og erfaring samt hvad der pt arbejdes med vedrørende den enkelte familie. Dette er en balance, som pt. vurderes til værende for forsigtig.
- Deling af viden i relation til familierne, fx ved netværksmøder, samt hjælp med kontakt og viden om hinandens tilbud og aktiviteter
- Drøftelse af myndighed, og hvad der kan ligge indenfor og udenfor samarbejdet
- Deling og drøftelse af de gode eksempler på samarbejde, som har haft en positiv betydning i forhold til familierne